

Versie 2006

390 SCHOLING BIJSTANDSGERECHTIGDEN

1) ALGEMEEN

Met de invoering van de WWB in 2004 en het vervallen van de Regeling Noodzakelijke scholing 1995 in 2003 zijn een aantal bepalingen die betrekking hebben op scholing en bijstandsgerechtigden komen te vervallen. Thans kan in bepaalde gevallen wel recht op bijstand bestaan voor personen die onderwijs of een beroepsopleiding volgen als bedoeld in de WSF. Voor schoolverlaters bestaat geen wachttijd meer.

De gemeente dient invulling te geven aan de in artikel 7 lid 1 sub a WWB vastgelegde opdracht tot ondersteuning bij arbeidsinschakeling en, indien noodzakelijk het verstrekken van voorzieningen gericht op arbeidinschakeling. Daartoe is op grond van artikel 8 WWB de Reïntegratieverordening Wet werk en bijstand vastgesteld. Ter uitvoering van deze verordening zijn voorts richtlijnen vastgesteld.

In artikel 12 van de Reïntegratieverordening (2005) is het volgende bepaald:

"Artikel 12 Scholing"

1. Het college kan een vorm van scholing aanbieden gericht op arbeidsinschakeling.
2. De in het eerste lid bedoelde scholing kan aangeboden worden in de vorm van een subsidie.
3. Het college stelt nadere beleidsregels vast ten aanzien van de noodzakelijkheid van de scholing, de duur en de maximale kosten."

Bij de afweging die de gemeente op een individuele aanvraag om scholing maakt is tevens het volgende van belang. Volgens artikel 10 WWB hebben o.a. personen die algemene bijstand ontvangen aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling en op een voorziening gericht op arbeidsinschakeling, die volgens B en W noodzakelijk wordt geacht. Hierbij inbegrepen is o.a. scholing.

Blijkens de geschiedenis van totstandkoming van artikel 10 WWB moet onderscheid gemaakt worden tussen een aanspraak op een voorziening resp. een recht op een voorziening. Vanuit de systematiek van de bijstandswetgeving heeft men de beoordeling van de objectieve noodzaak voor de voorziening bij de gemeente gelaten. In de WWB is uitdrukkelijk niet het recht op scholing geregeld, naast het recht op uitkering. Over het algemeen dient de gemeente diverse factoren bij de afweging te betrekken, die zowel zien op de individuele omstandigheden als op de bereidheid van de gemeente in algemene zin om bepaalde reïntegratievoorzieningen te financieren. Deze afweging is blijkens de parlementaire behandeling van de WWB als volgt onder woorden gebracht.

Staatssecretaris Rutte: "In de nota naar aanleiding van het verslag staat dat het bij een besluit op een aanvraag tot ondersteuning gaat om een individuele afweging of de gemeente die aanspraak wil en kan honoreren. De overwegingen daarbij zijn: individuele capaciteiten, mogelijkheden en omstandigheden; de noodzaak van een traject, wat heel belangrijk is en de aanwezigheid van voorzieningen en hulpverlening of alternatieven daarvoor. Een belangrijk aspect zijn ook de financiële middelen die door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld op basis van een gemeentelijke verordening. Ik noem het in alle openheid. Ik heb er in de nota aan toegevoegd dat de gemeenteraad bij het vaststellen van de verordening rekening houdt met die beschikbare financiële middelen, maar dat het ontbreken van die middelen op zichzelf onvoldoende afwijzingsgrond is in een individuele beslissing. Dat hele complex van argumenten in combinatie met de verordening geeft mij voldoende reden om het begrip 'aanspraak' stevig te verdedigen."

Bij het besluit op een aanvraag om een reïntegratievoorziening dient minimaal de afweging omtrent vorengenoemde individuele omstandigheden onderdeel uit te maken van de interne rapportage en de motivering van het te nemen besluit (motiveringsplicht).

2) STUDIEFINANCIERING

Vertretpunt voor de toepassing van de WWB is, evenals in de Abw het geval was, een gescheiden circuit ten opzichte van mogelijke studiefinanciering (WSF, WTS). Het volgens van een opleiding welke in principe valt onder de studiefinanciering is op zichzelf geen grond voor weigering van bijstand, nu de bepaling in artikel 9 lid 2 Abw niet meer is opgenomen in de WWB. Er bestaat echter geen recht op algemene bijstand voor degenen die aanspraak kunnen maken op studiefinanciering. De studiefinanciering wordt gezien als toereikende voorliggende voorziening. Daarentegen kan wel bijzondere bijstand worden verstrekt in noodzakelijke kosten van het bestaan, anders dan studiekosten. Na beëindiging van de studie kan de bijstand ingaan op de eerste dag van de maand, volgend op die waarop de studie daadwerkelijk werd afgerond.

3) REGELING NOODZAKELIJKE SCHOLING 1995

Hierin was bepaald dat het HBO- en wetenschappelijk onderwijs slechts noodzakelijk is, indien het onderwijs:

een specifiek op werklozen gericht project betreft.
beroepsgericht is.
maximaal twee jaar duurt en
een praktijkcomponent heeft die niet meer dan de helft van het programma uitmaakt.

Opleidingen op het niveau van LBO en MBO die niet onder de WSF vallen, kunnen met behoud van uitkering worden gevolgd indien de opleidingen voor de inschakeling in de arbeid in een individueel geval noodzakelijk worden geacht. Ongeacht de duur van de opleiding.

4) INTREKKING REGELING NOODZAKELIJKE SCHOLING EN INVOERING WWB

De Regeling noodzakelijke scholing is per 1 januari 2003 komen te vervallen. In de WWB krijgen de gemeenten een flexibel en vrij besteedbaar reïntegratiebudget en moeten daarbij trachten maatwerk te leveren bij de beoordeling van noodzakelijke scholing.

In de WWB wordt gesproken over scholing die noodzakelijk is voor de inschakeling in de arbeid. Daarmede is per definitie sprake van beroepsgerichte scholing. De arbeidsverplichtingen houden in dat de kortste weg richting werk moet worden gekozen.

Scholing moet uitstroomgericht worden toegepast. Verbetering van de kwalificatie is alleen een middel, geen doel. Binnen dit kader zijn bepaalde vormen van scholing (HBO en WO) voor uitkeringsgerechtigden niet langer uitgesloten. Een en ander met inachtneming van het volgende.

Van belang is dat eerst wordt nagegaan of algemeen geaccepteerde arbeid kan worden gevonden alvorens te beoordelen of scholing noodzakelijk is. Scholing mag dan ook niet langer duren dan noodzakelijk is voor arbeidstoeleiding.

Met betrekking tot scholing welke langer duurt dan 2 jaar kan in het algemeen niet de garantie gegeven worden dat deze inspeelt op een behoefte van de arbeidsmarkt.

De bepaling dat de opleiding moet plaatsvinden in een op werklozen gericht project is komen te vervallen, evenals de bepaling dat de praktijkcomponent niet meer mag bedragen dan 50% van het programma.

5) SCHOLING EN ARBEIDSVERPLICHTINGEN

Vanuit de uitvoeringspraktijk zijn 3 soorten scholing te onderscheiden voor uitkeringsgerechtigden:

- A. Scholing die direct noodzakelijk wordt geacht voor inschakeling in de arbeid (individueel traject).
- B. Scholing in het kader van sociale activering. Uitstroom binnen afzienbare tijd is niet van toepassing.
- C. Scholing op eigen initiatief. De verplichtingen van artikel 9 WWB blijven volledig van toepassing. Er komt een meldingsplicht.

Bij de onder a genoemde noodzakelijke scholing zou het in principe zelfs kunnen gaan om een opleiding die langer dan 2 jaar duurt. De verplichtingen genoemd in artikel 9 WWB blijven van kracht. Indien noodzakelijk zou voor ten hoogste de duur van de opleiding vrijstelling verleend kunnen worden van de verplichting tot actief solliciteren en het aanvaarden van arbeid.

De onder b genoemde scholing vindt plaats op vrijwillige basis met een vrijstelling van de sollicitatieverplichting.

De onder c genoemde scholing mag aan de inschakeling in de arbeid niet in de weg staan. Men moet zo nodig de opleiding afbreken om arbeid te aanvaarden. Het recht op bijstand vervalt indien de scholing meer dan 19 uur per week omvat.

TREFWOORDEN

Regeling noodzakelijke scholing 1995
Reïntegratiewet Wet werk en bijstand
Scholing bijstandsgerechtigden
Studiefinanciering

VERWIJZINGEN

395 Bijstand en scholing na WIN-traject
160 Verplichtingen